

Hugo Bouter

Jonathan als geloofsheld

Strijden voor de vrijheid

'(...) misschien zal de Heere voor ons werken, want het is voor de Heere niet te moeilijk om te verlossen, door veel of door weinig mensen'.

1 Samuël 14:6

Er was een strijd tussen het volk van God en de Filistijnen, die in het land woonden dat aan Gods volk toebehoorde. Zij waren niet zoals de Israëlieten in het land gekomen via de doortocht door de Jordaan, om zo te zeggen langs de weg van dood en opstanding. Het waren natuurlijke mensen, die niets wisten van vereenzelviging met Christus in Zijn dood. Het spreekt van naamchristenen, die denken dat de mens van nature recht heeft op de zegeningen die alleen in Christus ons deel kunnen worden.

De strijd tegen de Filistijnen, waartoe Jonathan hier in 1 Samuël 14 het initiatief nam, betekent in type dus dat we het licht van Gods Woord laten schijnen op de toestand van de natuurlijke mens. De mens is ver van God verwijderd en heeft geen recht op de zegen van God. Hij is een gevallen schepsel en ligt onder het oordeel. Hij leeft in het duister en is een vijand van God. Er is een totale verandering nodig om tot God te kunnen komen en deel te hebben aan Zijn zegen. Er moest een einde worden gemaakt aan de mens in het vlees, en er was een nieuwe mens nodig die aan Gods heiligheid beantwoordt en aan Zijn liefde. Die beide dingen zijn nu ons deel, doordat wij met Christus zijn één gemaakt in Zijn dood en opstanding. Het oude leven en de zonde in het vlees zijn geoordeeld in de dood van Christus (Rom. 8:3). Het opstandingsleven is ons geschonken, doordat wij zijn verbonden met de opgestane Heer (Rom. 8:2). Als de laatste Adam is Hij een levendmakende geest en deelt Hij Zijn leven mee aan de Zijnen (Joh. 20:22; 1 Kor. 15:45).

Naamchristenen zien dit niet en hebben geen behoefte aan dit nieuwe leven. Daarom zijn ze te vergelijken met de onbesneden Filistijnen. Ze denken als natuurlijke mensen recht te hebben op de zegen die God aan de Zijnen geeft en beschouwen het Beloofde Land als hun woongebied. Jonathan spreekt over 'de wachtpost van de onbesnedenen' (vs. 6). Deze onbesnedenen denken recht te hebben op wat alleen het deel is van Gods volk, en ze weerhouden hen ervan hun erfdeel in bezit te nemen. De Filistijnen behoorden tot de hardnekkigste vijanden van de Israëlieten. Evenzo zijn natuurlijke mensen, die de Geest niet hebben, de hardnekkigste tegenstanders van de Gemeente van de levende God in onze dagen (vgl. Judas vers 19). Ze hanteren wel een godsdienstige belijdenis, maar zijn onbesneden van hart, niet opnieuw geboren. Ze gaan hun weg in de kracht van het vlees, ze roemen in het vlees en in de capaciteiten van de natuurlijke mens. Het is geen eenvoudige zaak om de Filistijnen te bestrijden.

En wat ons betreft, gaat het niet om een strijd tegen vlees en bloed, maar om een geestelijke strijd (vgl. Ef. 6:10-18). In Jonathan zien we een beeld van zo'n geloofsheld. Er worden ons in 1 Samuël 14 enkele belangrijke karaktertrekken van hem getekend:

- a. De strijd van Jonathan was een strijd van het *geloof*. Hij stelde een onbepert vertrouwen in de macht van God en viel de vijand moedig aan. Daarom erkende het volk ook dat zijn overwinning met Gods hulp tot stand was gekomen (vs. 45).
- b. De strijd van Jonathan werd ook gekenmerkt door de vrijheid van het geloof. Hij was niet onderworpen aan menselijke regels of wetten en voelde zich vrij om te eten van de honing op het veld (vs. 27).
- c. In contrast hiermee legde Saul het volk een eed en een vloek op, door te eisen dat de strijders tot aan de avond geen voedsel zouden nuttigen (vs. 24). Dit leidde uiteindelijk tot bandeloosheid, doordat het uitgeputte volk aanviel op de buit en het vlees at met het bloed er nog in (vs. 32-34).

Direct al in het eerste vers van 1 Samuël 14 komt het grote verschil tussen Jonathan en zijn vader tot uitdrukking. Jonathan had de moed om op te trekken tegen de vijand, terwijl Saul die miste. Hij ging zijn weg in afhankelijkheid van de Heere alleen, die het in zijn hart had gewerkt om de strijd aan te binden. De goede strijd moet in het geloof worden gestreden. Afhankelijkheid van mensen in de dienst van God is een gevaarlijke zaak. Daarom stond Jonathan in de vrijheid van het geloof en was hij niet onderworpen aan de voorschriften van Saul, de koning naar het vlees.

De christelijke vrijheid is geen bandeloosheid, maar gebondenheid aan God. Het betekent dat we aan Christus wettelijk zijn onderworpen (Rom. 6; 1 Kor. 9:21). Christus is ons richtsnoer, en Hij leidt ons door Zijn Geest. Het nieuwe leven van de christen wenst niets anders dan de wil van God te doen, en dat is ware vrijheid. De vrijheid van de Geest kenmerkte op een bijzondere wijze ook het dienstwerk van de apostel Paulus, zoals het wordt beschreven vanaf Handelingen 13. Dit staat tegenover de invloed van Joodse vooroordelen, die leidden tot de vorming van een wettisch systeem te midden van de jonge gemeente. De brief aan de Galaten tekent ook dit contrast. Het systeem van het vlees wordt gekenmerkt door vrees voor mensen en het behagen van mensen, terwijl het 'systeem' van de Geest gekenmerkt wordt door leven en vrede en het doen van Gods wil. De brief aan de Galaten beklemtoont dat de dienst van Paulus uitsluitend het werk van God was, het was niet *van* de mens en niet *naar* de mens (Gal. 1 en 2). Het vond plaats in de kracht en in de vrijheid van de Geest. Het bracht de gelovigen tot het hoge standpunt van de christelijke vrijheid, en verloste hen van de invloeden van de jудаisten.

Deze principes zien we in type bij de strijd van Jonathan en zijn wapendrager. Zij hadden eigenlijk twee soorten tegenstanders: vijanden van buiten en van binnen. De Filistijnen waren openlijke vijanden, maar onder het volk van God waren er verborgen tegenstanders. Saul bijvoorbeeld zou hen ervan hebben weerhouden om in het geloof de strijd aan te binden. Verderop in dit hoofdstuk komt heel duidelijk naar voren dat Saul het volk onderwierp aan een slavenjuk. Hij gaf het bevel: 'Vervloekt is de man die vóór de avond voedsel tot zich neemt, voordat ik mij aan mijn vijanden gewroken heb!' (vs. 24). Saul bracht de Israëlieten hier letterlijk onder een vloek. De parallel met Galaten 3:10-14 is duidelijk. Iedereen die zich baseert op de wet, is onder de vloek. Dit leidt echter tot krachteloosheid en het ontbreken van geestelijke vrijheid, zoals wij die bij Jonathan wel zien. Hij was vrij om gebruik te maken van het voedsel waarin God voorzag, terwijl het volk dit niet durfde vanwege de vloek die koning Saul had uitgesproken.

De honing waarvan Jonathan at, had tot gevolg dat zijn ogen werden *verlicht*, terwijl de anderen bezweken van vermoeidheid. De honing behoort tot de zegeningen van het Beloofde Land (Deut. 8:8). Het geloof maakt daarvan een vrij gebruik, maar wetticisme onthoudt ons het genot van de zegen die God ons heeft toebedeeld. Het brengt ons onder een juk, 'dat noch onze vaders noch wij in staat zijn geweest te dragen' (Hand. 15:10). Alle geestelijke zegeningen in de hemelse gewesten zijn in principe ons deel, maar hoeveel gelovigen blijven hiervan niet verstoken door verkeerde of gebrekkige inzichten? Maar de ogen van Jonathan werden verlicht door het eten van de honing. Denken we hierbij niet aan de verlichte ogen van het

hart, waarvoor de apostel bidt in Efeziërs 1:15-23? Zo krijgen we inzicht in de hoop van Gods roeping, in de heerlijkheid van Zijn erfenis en in de geweldige opstandingskracht die Hij aan ons betoont.

De invoering van wetticisme leidt echter tot krachteloosheid in de strijd, en een gebrek aan voedsel. Het bouwt bewust of onbewust aan de verbetering van de natuurlijke mens, in plaats van de volkomen veroordeling daarvan te erkennen in de dood van Christus. Maar het gevolg is uiteindelijk bandeloosheid en de openbaring van de slechtheid van de natuurlijke mens. Het zou in deze geschiedenis zelfs hebben geleid tot de dood van Jonathan, die in Gods kracht de strijd had aangeboden (1 Sam. 14:42-45). Het systeem van de Geest verwacht echter niets van de oude mens, maar alles van Christus en de Heilige Geest, die het leven van de nieuwe mens bepalen (Ef. 4:20-5:2).

Wij zien hier ook weer de parallel met de apostel Paulus. Het jodanisme, ook dat onder de christenen, vormde de aanleiding tot zijn arrestatie in Jeruzalem (Hand. 21). Het zou tot zijn dood hebben geleid, als God Zijn bewarende hand niet had uitgebreid over Zijn moedige getuige. Laten wij een voorbeeld aan de apostel nemen in de geestelijke strijd (vgl. 2 Kor. 10:4-5), evenals aan Jonathan en zijn wapendrager, die zo'n voortreffelijke gezindheid en speciale bereidwilligheid toonde: 'Doe alles wat in uw hart is, ga uw gang; zie, ik volg u, naar wat uw hart u ingeeft' (1 Sam. 14:7). Zo bewerkte God op die dag een grote verlossing (1 Sam. 14:45).

Oude Sporen 2019

